POMOC OBETIAM NÁSILIA

Victim Support Slovakia

VÝROČNÁ SPRÁVA 2017

POMOC OBETIAM NÁSILIA

Prečo treba obete chrániť a poskytnúť im podporu?

Napriek akejkoľvek preventívnej snahe štátu, komunity alebo jednotlivcov, trestné činy sú a budú v istej miere vždy súčasťou každej spoločnosti. Len na Slovensku sa ročne stane

niekoľko desiatok tisíc trestných činov. Preto ja zrejmé, že každý z nás sa môže stať obeťou, ktorá má okrem svojich práv aj prirodzené potreby.

Každá krajina by mala mať zabezpečený systém ochrany a podpory obetí. Tento systém však nemá byť len formálny, poskytovaný štátom. Vyspelosť krajiny sa prejavuje aj vyspelosťou občianskej spoločnosti a celospoločenskej angažovanosti. Preto mimovládne organizácie, v prípade obetí tie, ktoré sa venujú prevencii kriminality a podpore a pomoci obetiam, by mali byť prirodzenou súčasťou spoločnosti. Obeť by mala mať k dispozícií ľahko vyhľadateľnú, rýchlu a prístupnú pomoc, tak aby sa predišlo ďalšej traumatizácii a naplnili sa jej základné potreby.

Čo ponúka PON obetiam

Občianske združenie Pomoc obetiam násilia (PON) vychádza z filozofie, že každý, kto sa stane obeťou alebo potenciálnou obeťou akéhokoľvek trestného činu, násilia, katastrofy má právo na pomoc a podporu. **PON sa preto aktívne venuje obetiam nielen priamo prostredníctvom intervencie, poradenstva a zastupovania, ale vstupuje aj do vzdelávania odborníkov ako aj do prípravy relevantných dokumentov, zákonov a nastavovania procesov.** PON poskytuje tzv. stranné poradenstvo, teda za každých okolností stojíme na strane obete.

Základným poslaním poradenského systému ***Pomoc obetiam násilia*** **je poskytovať všestrannú – psychologickú, morálnu, praktickú a právnu pomoc a poradenstvo obetiam a ich blízkym** osobám. Špecifikom PON, v porovnaní s inými organizáciami je, že ako jediná organizácia poskytuje služby **všetkým obetiam bez rozdielu** na pôvod činu alebo násilia, pohlavia, či veku. PON spravidla pracuje s celými rodinami, predovšetkým v kontexte trestného konania, ktoré býva druhotným traumatizujúcim faktorom prehlbujúcim poškodenie samotným trestným činom. Venuje sa však aj tým, ktorí trestný čin z akýchkoľvek dôvodov neoznámili, často z obavy pred následkami a kvôli vyhrážkam páchateľov. Rovnako poskytuje pomoc aj ľuďom po skončení trestného konania v oblasti psycho-sociálnej podpory, ale aj v úsilí o dosiahnutie primeraného odškodnenia.

Služby klientom poskytujú odborníci PON **rezidenciálne a** prostredníctvom **Linky pomoci.** Klienti majú možnosť využívať telefonickú, e-mailovú Linku pomoci, ale aj kontaktovať PON cez sociálne siete alebo písomne poštou. Klienti sa obracajú na poradne PON spravidla po podaní trestného oznámenia, resp. po výsluchu na polícii alebo proaktívne vyhľadávajú pomoc v prípade možného ohrozenia alebo existencie problému, ktorý ešte nenahlásili polícii. Napriek tomu, že osobná pomoc a konzultácie sa poskytujú primárne tzv. rezidenciálne, teda v Centrách pomoci, v prípade potreby odborníčky a odborníci združenia vycestujú tam, kde ich prítomnosť zvýši efektivitu intervencie na maximálnu možnú mieru. Systém fungovania PON ideálne funguje tak, že klient najprv kontaktuje Linku pomoci. Linka buď rieši žiadosť klienta priamo, písomne alebo telefonicky. Väčšina prípadov si však vyžaduje osobné konzultácie a vtedy Linka určí Centrum, ktorému je prípad pridelený. Klient má však možnosť kontaktovať Centrum pomoci aj priamo. Linka teda okrem poskytovania konzultácii a pomoci, zabezpečuje aj prerozdeľovanie klientov a monitoruje prípady a ich vývoj tak, aby sa zabezpečilo poskytnutie komplexnej a včasnej pomoci.

POMOC OBETIAM NÁSILIA V ROKU 2017

PON aj v roku 2017, už osemnásty rok, poskytovala pomoc a poradenstvo obetiam násilia a trestných činov a ich blízkym osobám. Zároveň vytvorila priestor na verejnú odbornú diskusiu k problematike ochrany obetí. V roku 2017 združenie kládlo aj dôraz na zvyšovanie odborných kapacít vlastných interventov.

Služby klientom v roku 2017

PON v roku 2017 poskytovalo **bezplatnú právnu, psychologickú a špecializovanú pomoc a stranné poradenstvo** obetiam všetkých trestných činov bez rozdielu na pôvod vzniku alebo definíciu trestného činu. Služby klientom boli poskytované právnikmi, psychológmi a sociálnymi pracovníkmi s podporou dobrovoľníkov. V roku 2017 pre PON

pracovalo 7 psychológov, 3 sociálni pracovníci, 2 spolupracujúci advokáti a niekoľko odborníkov a študentov na dobrovoľníckej báze. Na fungovaní organizácie sa podieľal aj projektový manažér a cennými radami prispievali členovia Rady PON.

Pomoc a poradenstvo boli poskytované:

- ✓ rezidenciálne – v piatich **Centrách pomoci** PON, ktoré pôsobia v Bratislave, Trnave, Trenčíne, Banskej Bystrici a Košiciach, prípadne priamo v mieste bydliska obete,
- ✓ prostredníctvom telefonickej **Linky pomoci** (0850 111 321) a e-mailovu.

Počet konzultácii prostredníctvom **Linky pomoci** dosiahol v roku 2017 hodnotu **587** a celkový počet klientov, ktorým bola poskytnutá komplexná pomoc (konzultácie telefonické, osobné alebo písomné, sprostredkovanie krízového ubytovania, sprievod v rámci trestného konania, nahliadnutie do spisov, psychologická podpora, právna pomoc a zastúpenie splnomocnencom a podobne) bol **732**. Počet klientov zastupovaných v súdnom konaní advokátom PON bolo **10**.

Vzhľadom na iniciovanie národnej linky pre ženy Koordinačno-metodického centra, celkový počet klientiek vyhľadávajúcich pomoc prostredníctvom Linky pomoci PON sa znížil. Napriek tomu, že celkový počet klientiek zažívajúcich násilie sa neznižuje, vnímame pozitívne, že existuje ďalšia možnosť pomoc vyhľadať odbornú pomoc v rámci celého Slovenska.

Podiel žien a mužov v klientele PON v roku 2017

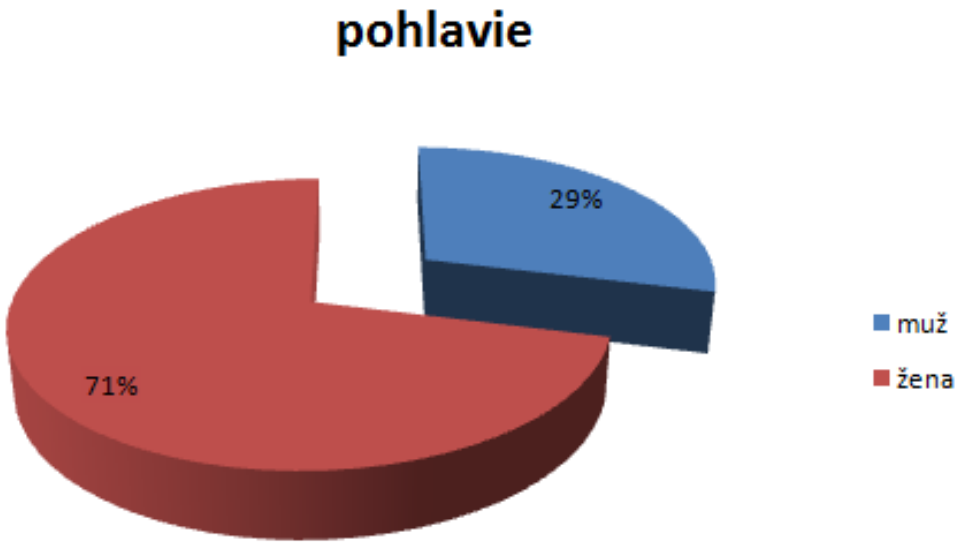

Podiel žien a mužov, ktorí oslovili PON sa v roku 2017 nezmenil. Vzhľadom na to, že najčastejšie sa na PON obracajú obete domáceho násilia, možno konštatovať, že toto násilie je vo väčšine prípadov namierené voči ženám. Tiež možno konštatovať, že aj vďaka práci iných organizácií a kampaniam, ženy už vo väčšej miere riešia problémy spojené s domácim násilím.

Klienti PON v roku 2017 podľa veku

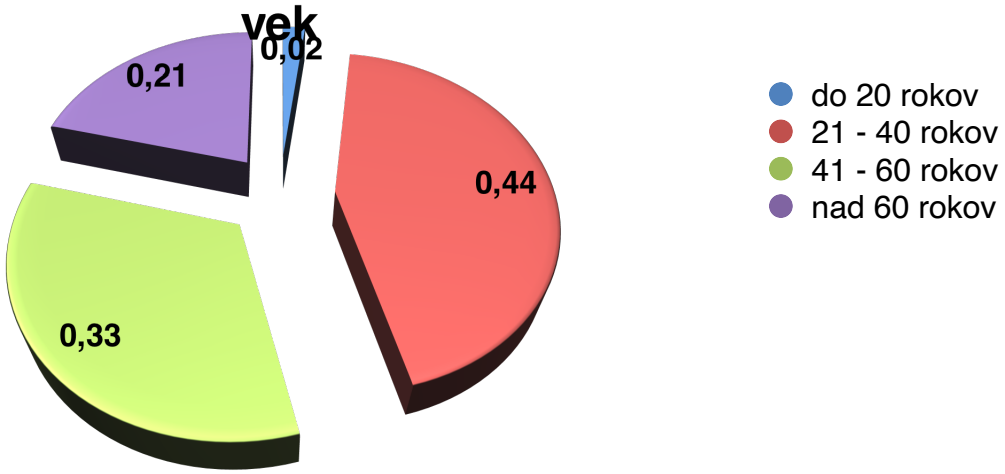

Rovnako aj veková štruktúra klientov PON ostáva v podstate nezmenená oproti predchádzajúcemu obdobiu. Stále pozorovať, že hlavnú klientelu tvoria ľudia v produktívnom veku, ktorí majú aj najľahší prístup na internet, kde vedia získať informácie o možných službách. V skupine seniorov došlo oproti minulému roku k nárastu o 2%. Napriek tomu, stále pretrváva predpoklad, že táto skupina je v skutočnosti oveľa zraniteľnejšia, no vzhľadom k tomu, že starí ľudia často žijú v izolácii a majú sťažený prístup k informáciám a teda aj samotnej pomoci, počet klientov reálne neodzrkadľuje realitu obetí – seniorov.

Kategórie prípadov

Najčastejšie, až v 59% prípadov sa na PON obracali obete domáceho násilia. Toto je spôsobené aj tým, že práve na obete domáceho násilia sú spravidla zamerané kampane mimovládnych organizácií. Tieto obete sú teda schopné si rýchlejšie a častejšie uvedomiť, že existujú organizácie, ktoré im môžu pomoc a poskytnúť poradenstvo. Druhou najsilnejšou

skupinou klientov PON sa v roku 2017 prekvapivo stali obete inštitucionálneho násilia, s podielom až 7% nám stúpol počet klientov s psychickými poruchami, nasledujú obete násilných trestných činov - predovšetkým obete ublíženia na zdraví, fyzických útokov a podobne obete znásilnenia, sexuálneho násilia a zneužívania v podiele 5%.

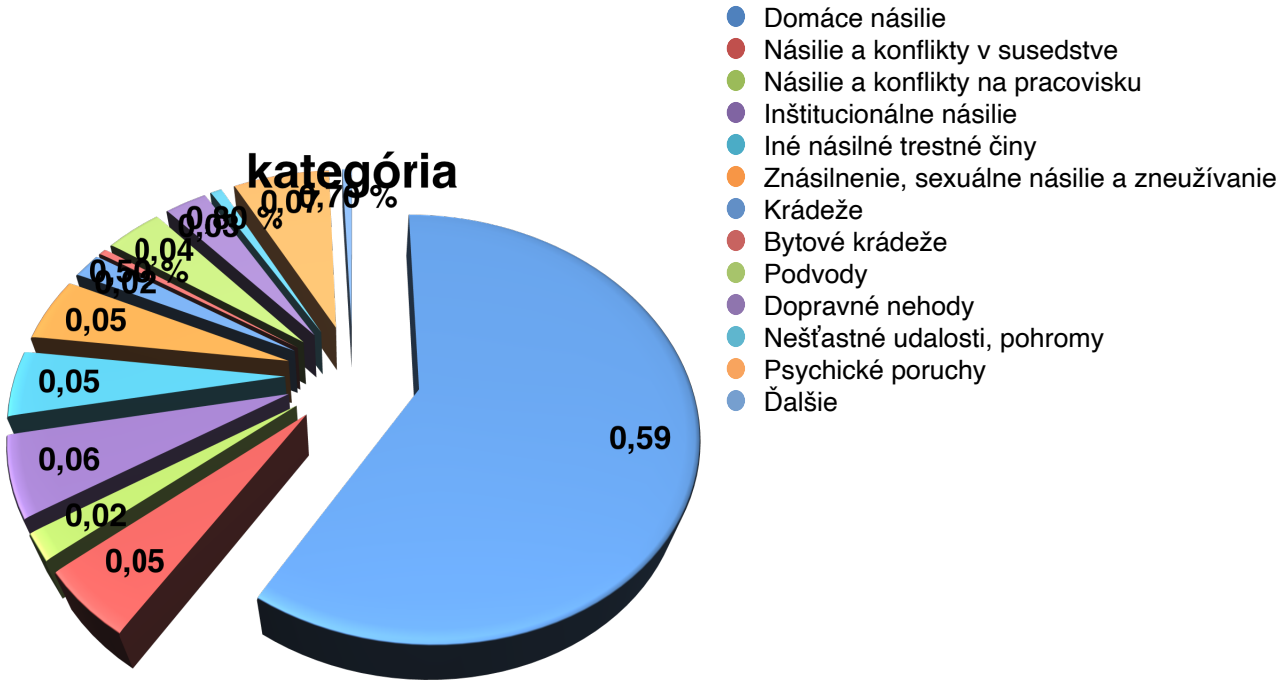

Celkovo možno konštatovať, že pri kategorizácii klientov a prípadov nedochádza k významným zmenám v štruktúre. Toto nasvedčuje aj tomu, že súčasná celospoločenská klíma v posledných rokoch neprechádza turbulentnými zmenami a rovnako k významným zmenám nedochádza ani v stratégii boja proti kriminalite a prevencii.

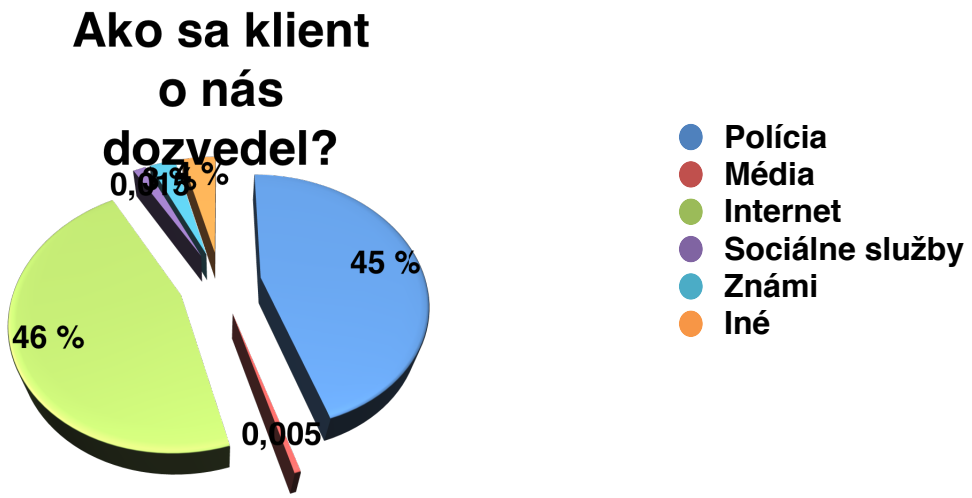

V roku 2017 nás zaujímala aj kategória odkiaľ sa o nás klient dozvedel. Najčastejšie si nás klienti vyhľadajú na internete až 46% a zároveň veľmi tesne so 45% sa o nás dozvedia prostredníctvom polície. Tento fakt ma za následok veľmi dobrú spoluprácu a informovanosť klientov so službami nášho OZ Pomoc obetiam násilia s políciou.

Odborné podujatia

21. februára 2017, už tradične pri príležitosti Európskeho dňa obetí zločinu, PON zorganizovalo **odbornú konferenciu *Práva a potreby obetí trestných činov***. Konferencia sa konala pod záštitou ministerky spravodlivosti Lucie Žitňanskej a predsedníčky Výboru pre ľudské práva a menšiny NR SR Eriky Jurinovej. Konferencia sa konala v čase, keď sa na Slovensku pripravoval zákon o obetiach. Jej cieľom bolo vytvoriť priestor na odbornú diskusiu zameranú na to, čo obete potrebujú a aké služby je nevyhnutné zriadiť, resp. podporiť a ako zabezpečiť ich udržateľné financovanie. Na konferencii vystúpili Stanislav Gaňa z Kancelárie Prezidenta SR , Ivana Gážiová, Ministerstvo spravodlivosti SR, Anna Gašpercová z Centra Náruč, Vladimír Slama z Medzinárodnej organizácie pre migráciu, Zuzana Števulová z Ligy za ľudské práva a Janka Šípošová, čestná predsedníčka o.z. Pomoc obetiam násilia.

Na margo konferencie pre portál SME (22.1.2017) upozornila poslankyňa Erika Jurinová na potrebu uznávania práv obetí: "*Považujeme za dôležité, aby sa do našej legislatívy dostala nutnosť zakotviť práva obetí garantované smernicou EÚ, takisto aby zákon garantoval službu, ktorá môže byť poskytnutá občanom, ktorí sú postihnutí kriminalitou, ale aj jej finančné zabezpečenie*."

V apríli 2017 PON pripravilo v Banskej Bystrici konferenciu ***Zlepšenie rozsahu, kvality a dostupnosti poradenstva pre obete domáceho násilia v regiónoch Slovenska***, ktorá bola zároveň záverečnou konferenciou rovnomenného projektu PON, ktorý bol v rokoch 2015 – 2017 financovaný z grantu Nórskeho kráľovstva prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu a spolufinancovaný zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Toto podujatie, ktorého sa zúčastnili predovšetkým predstavitelia regionálnych organizácií a médií sa venovalo nasledovným témam:

Domáce násilie na Slovensku dnes: *Ako upravuje legislatívna ochranu obetí domáceho násilia? Čo zabezpečuje a financuje štát a akú úlohu zohráva mimovládny sektor v tejto oblasti?*

Význam multiprofesného poradenstva pre obete: *Aké sú potreby obetí? Na ktoré služby sa treba špecializovať, aby bola poskytnutá účinná pomoc obetiam? Poradenstvo vs. pomoc.*

Špecifiká systému práce Pomoc obetiam násilia (PON) s obeťami domáceho a rodovo podmieneného násilia: *V čom je špecifikum práce PON? Ako funguje Linka pomoci obetiam a Centrá pomoci? Nakoľko existuje spolupráca tematicky príbuzných organizácii na Slovensku?*

Projekt *Zlepšenie rozsahu, kvality a dostupnosti poradenstva pre obete domáceho násilia v regiónoch Slovenska*: *Potreba vzniku projektu, jeho ciele a oblasti pomoci, cieľové skupiny a výsledky projektu*.

Špecializované vzdelávanie zamerané na práva a potreby obetí: *Aká je pripravenosť odborníkov na prácu s obeťami? Čo poskytuje vzdelávací systém a čo chýba?*

Témy boli prezentované pracovníkmi PON: Blanka Hajniková a Miroslav Nosáľ, sociálni pracovníci PON, Zuzana Neupauer, psychologička PON a Janka Šípošová, čestná predsedníčka o.z. Pomoc obetiam násilia.

Odborné vzdelávanie

V roku 2017 PON pripravilo sériu odborných vzdelávaní pre interventov a dobrovoľníkov združenia. Vzdelávanie sa teoreticky, ale hlavne prakticky venovalo práci s obeťami trestných činov (komunikačné zručnosti a prežívanie obetí, rozhovor s obeťou). Cieľom bolo zdokonaľovať prácu interventov združenia ako aj poskytnúť možnosť odbornej prípravy pre dobrovoľníkov – študentov.

Dobrovoľníci pre PON

Do aktivít PON sa aj v roku 2017 zapájali dobrovoľníci študenti psychológie a práva Trnavskej univerzity. Študenti už tradične pracujú pre Poradňu v Trnave, kde pod vedením Ivety Schusterovej, pracovníčky PON spolupracujú a zároveň sa vzdelávajú v poskytovaní poradenstva a krízovej intervencie pre obete. PON dlhodobo poskytuje svoje expertné rady bývala riaditeľka PON a súčasná čestná predsedníčka Janka Šípošová. Zároveň treba zdôrazniť, že vzhľadom na problémy financovania a preklenutie obdobia bez finančnej podpory, všetci interventi PON pracovali aj na báze dobrovoľnosti.

Financovanie PON

V roku 2017 ešte dobiehala podpora fungovania PON v rámci **grantovej podpore** na projekt *Zlepšenie rozsahu, kvality a dostupnosti poradenstva pre obete domáceho násilia v regiónoch Slovenska* **z Nórskeho finančného mechanizmu** a štátneho rozpočtu SR v programovej oblasti Domáce a rodovo podmienené násilie. Túto podporu získalo PON v roku 2015. Projekt bol formálne ukončený k 30.04.2017.

Na základe Uznesenia vlády SR č. 203 z 26.4.2017 a na základe §3 Výnosu MF SR č. 26825/2005-441 o poskytnutí dotácii v pôsobnosti MF SR bola OZ Pomoc obetiam násilia poskytnutá dotácia v sume 42 811 Eur. Dotácia v celej poskytnutej výške bola vyčerpaná k 31.12.2017. V rámci dotácie pokračovali všetky služby vo všetkých centrách tak, ako boli poskytované v rámci vyššie spomínaného projektu.

ŠTRUKTÚRA VÝNOSOV A NÁKLADOV ZA ROK 2017

Príjmy za odbornú činnosť	
Dotácia zo ŠR	47 811,00€
Prijaté príspevky od iných organizácii	15 090,60€
Granty	-€
Prijaté dary FO	539,00€
Príspevky z podielu zaplatenej dane	3 092,05€
Úroky	-€
Dobrovoľnícka činnosť	-€
Ostatné výnosy	-€
Výnosy celkom	**66 532,65 €**
Materiálové náklady	768,29 €
Energie	- €
Nakupované služby	30 015,85 €
Cestovné náklady	-€
Mzdové náklady	24 899,03 €
Zákonné soc. a zdrav. poistenie	8 568,85 €
Zákonné sociálne náklady	53,45 €
Ostatné náklady	88,50 €
Dobrovoľnícka práca	-€
Náklady celkom	**64 393,97 €**

LINKA POMOCI OBETIAM

0850 111 321

linka@pomocobetiam.sk

KOREŠPONDENCIA

Dostojevského rad 1, 811 09 Bratislava

info@pomocobetiam.sk

POMOC OBETIAM NÁSILIA

Sídlo: Dostojevského rad 1, Bratislava, Slovensko **IČO:** 31795382 **DIČ:** 2021454798

Bankové spojenie: FIO banka, **č. ú:** 2100755557/8330

IBAN: SK71 8300 0000 0210 0755 557

www.pomocobetiam.sk